

Valtavirtapolitiikan murros USA:n presidentinvaaleissa

ALIO

Benita Heiskanen

New Hampshiren esivaalien tulos vahvisti sen, mitä politiikan asiantuntijat osasivat viime kesästä lähtien oinasella – yhdysvaltalaiset ovat täysin tympääntyneitä maan valtavirtapolitiikkaan. Demokraattien vasemman laidan **Bernie Sandersin** 60 prosentin voitto **Hillary Clintonista** ja republikaanien oikeistopopulisti **Donald Trumpin** ylivoimainen 35 prosentin äänisaalis seitsemästä jäljellä olevasta vastaehdokkaasta kertoo karua kieltä äänestäjien suhtautumisesta vallitsevaan poliittiseen järjestelmään. Puoluepolitiikan kokemuksesta ei ole näissä vaaleissa hyötyä, vaan pikemmin päinvastoin.

Iowan ja New Hampshiren

esivaalien perusteella voidaan päätellä – toisin kuin niitä ennen arvioitiin – että Vermontin senaattori **Bernie Sandersin** suosio ei perustu pienten ääriyrittäjien kannatukseen, vaan laaja-alaiseen äänestäjäkunnan aktivoimiseen.

Vaalien jälkeiset ovensuukyselyt antavat tärkeää osviittaa äänestäjien taustoista. Käytettiin mittarina sukupuolta, ikää, asuinpaikkaa, koulutusta tulotasoa, Sanders vei New Hampshiressä ylivoimaisesti voiton kotiin. Presidentti **Barack Obaman** ensimmäisen hallintokauden ulkoministeri **Hillary Clinton** voitti selvästi ainoastaan yli 65-vuotiaiden sekä varakkaiden (yli 200 000 dollaria ansaitsevien) äänestäjien parissa.

Republikaanien kentällä hajonta on suurempaa ehdokkaiden lukumäärän takia. Silti myös Trumpin kannattajia löytyy kaikista ikäluokista, 30 prosentin lukemien molemmin puolin. New Hampshiren äänestä-

1.3.

SUPERTIISTAI

Vähemmistöjen äänestyskäyttäytyminen nousee tärkeäksi kysymykseksi demokraateille, kun edetään kohti 1.3. järjestettäviä 15 osavaltion esivaaleja.

jäkunnasta 37 prosenttia oli miehiä ja 32 prosenttia naisia, näistä suuri osa matala- ja keskipalkkaisia ei-akateemisesti koulutettuja. Äänestäjistä 38 prosenttia tuli sitoutumattomien riveistä.

Selkeimmät erot Trumpin kannattajakunnassa liittyvät polarisoiviin asiakysymyksiin. Kannattajista 52 prosenttia nosti maahanmuuton ja 44 prosenttia muslimien maahan-tulon estämisen tärkeimmiksi kynnyskysymyksiksi ehdokasvalinnalleen.

Vähemmistöjen äänestyskäyttäytyminen nousee tärkeäksi kysymykseksi demokraateille, kun edetään kohti helmikuussa pidettäviä Etelä-Carolinan ja Nevadan vaalipahtumia sekä maaliskuun 1. päivänä järjestettäviä 15 osavaltion ”supertiistain” esivaaleja.

Clinton on nauttinut latinojen, mustien ja seksuaalivähemmistöjen vankkaa suosiota, mutta hänen viimeaikaiset lausuntonsa kuolemantuomion puolesta ovat saaneet vähem-

mistö kannattajien rivejä rakoi- lemaan. Nimekkäitä kansalaisoikeusaktivisteja on viime päivinä siirtynyt Sandersin leiriin.

Erityiseksi murheenkryyniksi Clintonin kampanjalle ovat muodostuneet alle 35-vuotiaiden naisten – ja ylipäätään nuorten äänestäjien – selännäyttö. Tälle sukupolvelle pelkkä lasikatkon rikkominen ei riitä äänestysshoukuttimeksi.

Koska Donald Trump on onnistunut provosoivilla lausunnoillaan tyrmistyttämään lähes kaikki vähemmistöryhmät, tulee hän tuskin missään vaiheessa saaman äänivyöryä heidän edustajiltaan. Tärkeämpi kysymys republikaaneille onkin tällä hetkellä se, nouseeko kandidaattien joukosta seuraavan kuukauden aikana varteenotettavaa, puoluejohdon hyväksymää – ja taloudellisten tukijoiden suosimaa – vaihtoehtoehdokasta, joka pystyisi haastamaan Trumpin populistiohjelman ja kansakuntaa jakavan retoriikan.

New Hampshiren esivaaleissa Ohion kuvernööri **John Kasich** tarjosi rakentavaa, positii- visen kampanjan vaihtoehtoa, ja nousi toiseksi 16 prosentin äänimäärällä. Republikaanien kärkikisassa ovat kuitenkin vielä vahvasti mukana ainakin **Ted Cruz**, **Jeb Bush** ja **Marco Rubio**.

Marylandin kuvernööri **Maryn O'Malley**en jättäytyessä kistasta Iowan jälkeen, demokraattien esivaalikisa on enää kahden kauppaa. Kun äänestäjät arvioivat mielipidemittauksissa aitoutta, luotettavuutta ja harkintakykyä, Sanders on vahvoilla. Clintonin avuja sen sijaan ovat vankka kokemus, puolue-eliitin tuki ja vahvat taustajoukot. Jatkoon suhteen vaakakupissa painavat kunkin kandidaatin kyky puhutella eri äänestäjäryhmiä ja saada heidät liikkeelle, aina vaaliuurnille saakka.

Kirjoittaja on dosentti ja Turun yliopiston Pohjois-Amerikan tutkimuksen John Morton -keskuksen johtaja.